

Název aktivity:	Budování vyvýšených záhonů v přírodní zahradě.
Cíl:	<ul style="list-style-type: none">• Zamyslet se nad současným stavem školní zahrady, jaké jsou stávající podmínky a co chceme změnit.• Pochopit význam vyvýšených záhonů.• Osvojit si manipulaci se zahradním nářadím.• Poznání, že i na malém nebo nevhodném prostoru, lze vypěstovat dostatek rostlin.• Ověřit si teoretické poznatky v praxi.
Motivace	<p>V motivačním rozhovoru uvedeme výhody vyvýšených záhonů, jejich typy a seznámíme je s postupem práce. Žáci mohou dle svých představ navrhnout tvary záhonů, oválné, kruhové, obdélníkové, čtvercové, trojúhelníkové, ve tvaru klíčové dírky, písmene U, nebo i jiné nepravidelné tvary. Naplánují jejich rozměry v reálu, kdy šířka, nebo průměr by měl být maximálně 120 cm, aby se snadno dosáhlo z bou stran na celou plochu záhonu. Navrhnout mohou i osevní plán na principu vhodné a nevhodní sousedé. Při pohledu ze strany může být záhon kupovitě vyvýšený ve tvaru mraveniště, rovný, nebo svažité šikmý (sluneční past).</p> <p>Jestliže máte na zahradě nerovný terén, potom vám pomůže systém vyvýšených záhonů, pozemek lépe využít.</p>
Cílová skupina	2.st. ZŠ, SŠ
Doba trvání:	2 i více hodin, dle naplánovaných dalších činností
Místo:	Prostředí zahrady

Pomůcky:	Nářadí na hloubení podkladu záhonu a na přehazování hlíny, měřicí pásmo.
Metody a formy práce:	Motivační rozhovor, činnostní metody.
Postup:	<p>Přednosti vyvýšených záhonů</p> <p>Metoda budování vyvýšených záhonů má řadu předností, proto se na přírodní zahradě tyto záhony zakládají.</p> <ul style="list-style-type: none"> • jsou praktické i v zahradách s nevhodnou a neúrodnou půdou • rostliny zde mají více místa, než rostliny pěstované v nádobách • jsou snadno dostupné, nemusíte se k nim ohýbat, • záhony jsou trvalé na několik let, a proto se již v budoucnu nemusíte zabývat zakládáním záhonů • jsou vítaným zpestřením na zahradě, jelikož reliéf není rovný, tak tyto záhony plní i estetickou hodnotu, vypadají zajímavě (zvláště záhony obrostlé vegetací) • po delší dobu si udržují vlhkost, díky absorpci vody dřeva v záhonech • opad, mulč nebo kompost zvyšuje teplotu záhonů (tmavá barva), proto zde dochází k rychlejšímu vypěstování úrody • jsou vhodné pro pěstování plazících rostlin u paty záhonu, či vysokých rostlin na vrcholu záhonu • v kombinaci s osázením trvalkami odpadá náročná údržba během roku, práce je většinou soustředěna pouze na sklizeň • organický materiál uvnitř záhonu poskytuje pro rostliny dostatečnou zásobu živin po několik let • na půdě nedochází k erozi, voda je plně zasakována a je také využito spodní vody pro závlahu rostlin vztlínáním spodní vody • rostliny pěstované na vyvýšených záhonech celkově prosperují • jestliže máte na zahradě svažité terén, potom vám může systém vyvýšených záhonů pozemek lépe využít

	<p>Nevýhody:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vzhledem k vyvýšené poloze záhony podstatně rychleji vysychají, než běžné záhony. • Pokud není záhon podložený hustým pletivem, je zde větší riziko napadení hlodavci. • Po 5 -6 letech je třeba záhon znovu založit. <p>Pokud nechceme mít záhon jen jako kopu zeminy, můžeme jej ohradit. Použitý materiál na ohrazení může být kámen, dřevo, proutí pletivo, cihly nebo stará krytina.</p> <p>Jak by měl vyvýšený nebo vysoký záhon vypadat?</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pokud je to možné, orientujeme polohu vyvýšeného záhonu tak, abychom rostlinám zajistili optimální využití slunečního světla. ✓ Stavba záhonu začíná vykopáním jámy hluboké asi 20 až 30 cm a maximálně 120 cm široké. Jako ochranu proti případnému výskytu hryzců vyložíme dno jámy hustým drátěným pletivem. Délka záhonu je libovolná. ✓ Vyvýšený záhon začneme plnit odspodu drenážní vrstvou. ✓ Vnitřní jádro záhonu vytvoříme z větví a větviček, čímž zajistíme dobré provzdušnění půdy a přeměnu navrstveného materiálu. Dobře se osvědčila třeba směs z hrubě nadrceného materiálu a celých větví. ✓ Na tuto vrstvu můžeme položit obrácený travní drn, poté navrstvíme asi 25 cm silnou vrstvu listí, posekaná tráva, sláma, nebo organické zbytky, kterou pokryjeme 20 cm hrubého kompostu. ✓ Poslední vrstvou je zhruba 20 cm silná vrstva jemného kompostu a zahradní zeminy. ✓ Takto vybudovaný záhon je výhřevný, poskytuje pěstovaným rostlinám dostatečné množství živin.
<p>Reflexe</p>	<p>Co vás nejvíce zaujalo? Co nového jste se naučili? Co bylo obtížné? Máte vyvýšené záhony u vás doma? Jaké rostliny byste doma rádi pěstovali a proč?</p>

Rozvíjené kompetence	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • Vytváří si pozitivní postoj k produktům své práce i hodnotám vytvořených jinými lidmi. • Osvojí si základní pracovní dovednosti a návyky potřebné k této činnosti, volí vhodné nářadí a dodržují zásady bezpečnosti. • Chápe potřebu efektivně spolupracovat v případech, kdy jde o náročnější dílo.
Průřezová témata	EVVO: Základní podmínky života

Zpracovala Mgr. Marie Kordulová, certifikovaná lektorka DVPP, infoevvo@seznam.cz

Zdroj: Manuál, "Praktická péče o školní zahradu společně se žáky, Chaloupky o.p.s.

<http://www.nasehobby.cz/proc-zrovna-vyvyseny-zahon/>

<http://www.pavelchodil.cz/2013/01/vyvysene-zahony.html>